

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס

הלכה וחברה - כשההלכה פוגשת את האחר

ד"ר חיים בורגנסקי | עולמות - ביה"ס ללימודי יהדות ותרבות ישראלית

0286495 | Issues in Halacha and Israeli Society

סוג הקורס:	קורס מקוון (שיעור, תרגיל, סמינר, סדנה, מעבדה וכד')
היקף נ"ז:	4
שנת לימודים:	תשפ"ו
סמסטר:	קיץ
יום ושעה:	
שעת קבלה:	
מייל מרצה:	rav.hoshaya@gmail.com
קישור לאתר למדה:	

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס (להרחבה)

הקורס יעסוק בסוגיות הלכתיות הנוגעות לחברה היהודית וליחסה הכללי לקבוצות חברתיות מובחנות בתוכה או לצידה. במהלך הקורס ילמדו מקורות יסודיים בשאלות אלה לאורך ההיסטוריה של ההלכה, ויבחן יחסם של פוסקי ההלכה בני זמננו לאותן סוגיות. עוד נבחן כיצד מתמודדים פוסקי הלכה בדורות האחרונים עם המתח בין מקורות ההלכה לבין העולם המערבי ותרבותו.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הלומדים יכירו מקורות חז"ליים והלכתיים העוסקים ברבדים החברתיים השונים.
2. הלומדים יכירו גישות שונות בקרב פוסקי ההלכה המודרניים ביחס למקורות אלה.
3. הלומדים יפגשו נקודות מחלוקת בין המקורות הקודמים למציאות החברתית בימינו.

מיומנויות

1. הלומדים יוכלו לזהות התאמה בין עמדותיהם של פוסקים לסביבה החברתית בה הם פועלים

ערכים (במידה ורלוונטי)

1. הלומדים יגבשו את יחסם לעולם הערכים ההלכתי לאור הנלמד בקורס

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים: (בקורס שנתי, יש להוסיף את המפגשים הנוספים)

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	מפגש פתיחה (בזום)	פעילות פתיחה משותפת		
2	על ההלכה ועל מקורותיה	קורס מקוון. מבוסס כולו על קריאה וצפייה		
3	היחס ההלכתי למחלל שבת – המקורות הבסיסיים.		סרטון פתיחה מוקלט	
4	היחס ההלכתי למחלל שבת החל מהמאה התשע עשרה;			
5	המאה העשרים; הפולמוס סביב "תינוק הרב קוק שנשבה".		סרטון פתיחה מוקלט סרטון על היחס החרדי ליוצאים בשאלה	
6	פסיקה יוצאת דופן: הרב חיים דוד הלוי – בין שמרנות לחידוש.			מטלת פורום מסכמת
7	חקיקה דתית במדינת ישראל א		סרטון פתיחה מוקלט. 2 סרטוני עמדה ביחס לנושא	
8	חקיקה דתית במדינת ישראל ב			
9	הציבור החרדי והחברה הכללית: גיוס בני ישיבות לצבא א		סרטון פתיחה מוקלט. סרטון על חיי בחורי ישיבה	
10	הציבור החרדי והחברה הכללית: גיוס בני ישיבות לצבא ב		סרטוני עמדה	מטלת בוחן ראשונה
11	מיעוטים במדינה יהודית א		הרצאה מוקלטת	
12	מיעוטים במדינה יהודית ב			מטלת פורום
13	היחס ללהט"ב בהלכה - המקורות		סרטון פתיחה	
14	היחס ללהט"ב בהלכה – פוסקים מחמירים		סרטון עמדה	
15	היחס ללהט"ב בהלכה – פוסקים מכילים		סרטון עמדה	מטלת פורום
16	איך התורה מתייחסת לאשה? – פרשת בראשית		הרצאה מוקלטת	
17	האשה בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה		סרטון פתיחה מוקלט	

18	מקומה של האשה בחברה ובכלכלה על פי חז"ל		
19	הכתובה	הרצאה מוקלטת	
20	מקומה של האשה בחברה ובכלכלה – ימי הביניים		מטלת פורום
21	ההלכה מול העולם המודרני: הפולמוס על השתתפות נשים בבחירות א'	הרצאה מוקלטת	
22	הפולמוס על השתתפות נשים בבחירות ב'	2 סרטוני עמדה	
23	נשים כפעילות בעולם קיום המצוות	הרצאה מוקלטת, 2 סרטוני דעה	מטלת בוחן שניה
24	לימוד תורה לנשים - המקורות	סרטון פתיחה מוקלט	
25	לימוד תורה לנשים – המהפכה של המאה העשרים		
26	לימוד תורה לנשים – העמדות החרדיות	סרטון עמדה	
27	לימוד תורה לנשים – העמדות הליברליות	סרטון עמדה	
28	הרצאת סיכום - בזום	פעילות סיום משותפת	מטלת פורום מסכמת

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
מטלות בוחן	20% מהציון הסופי
מבחן מסכם	80% מהציון הסופי

דרישות הקורס

1. נוכחות (בזום) במפגש הפתיחה ובמפגש הסיום
2. קריאה וצפייה בחומרים שיועלו מדי שבוע לאתר הקורס
2. השתתפות בפורום.
3. עמידה בבחינים ובמבחן המסכם.

דרישות קדם

אין

שם הקורס	מס' הקורס

ביבליוגרפיה:

קריאה וצפיית חובה: כל מה שיועלה לאתר הקורס, כולל הפניות לצפייה ולקריאה

רשות:

תמר אלאור, "'תינוקות שנישבו': תפיסת החילוניות בחברה החרדית", מגמות; כתב עת למדעי ההתנהגות לד, 1 (תשנב), עמ' 104 - 121.

אברהם חיים בורגנסקי, "'לא תחנם' – לגלגולו של ציוני", תרבות יהודית בעין הסערה, עין צורים, תשס"ב, עמ' 537 - 568.
אברהם חיים בורגנסקי, "יחסו ההלכתי של הרב חיים דוד הלוי לחילונים", יהדות של חיים, ירושלים, תשס"ז, עמ' 43 - 68.
אברהם חיים בורגנסקי, "בין שיתוף לכיבוש – יחסם של פוסקי הלכה בציונות הדתית לערביי הארץ", התפתחות ותמורות בציונות הדתית בארץ ישראל ובתפוצות (בעריכת ישי ארנון, יהודה פרידלנדר ודב שוורץ), הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן, תשע"ב, עמ' 193 - 215.
יעקב בלידשטיין, עקרונות מדיניים במשנת הרמב"ם, רמת גן, תשס"א, עמ' 230 - 263.

אברהם גרוסמן, חסידות ומורדות, ירושלים, תשס"א, עמודים 62-23; 210 - 265.
הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג, "זכויות המיעוטים לפי ההלכה", תחומין ב (תשמ"א), עמ' 169 - 179.

הרב אברהם וסרמן, "תינוק שנשבה – המושג והשלכותיו ההלכתיות", צהר, ד, עמ' 31-41.

צבי זוהר ואבי שגיא, מעגלי זהות יהודית בספרות ההלכתית, תל אביב, 2000.
הרב שאול ישראלי, עמוד הימיני, ירושלים, תשנ"ב, עמ' קכ-קמד.

הרב יהודה עמיטל, "מעמדו של היהודי החילוני בימינו", שנה בשנה, תשמ"ט, עמ' 337 - 349.

הרב נחום אליעזר רבינוביץ', "מעמד האשה – בין חזון למציאות", מסילות בלבבם, מעלה אדומים, תשע"ה, עמ' 419 - 449.
תמר רוס, ארמון התורה ממעל לה, תל אביב, תשס"ז.

הרב אברהם שרמן, יחס ההלכה כלפי אחינו שפרשו מדרך התורה והמצוות", תחומין
א (תש"ם), עמ' 311-318; תחומין ב (תשמ"א), עמ' 267 – 271.